

A népiségi eszme és a magyar nemzetfogalom

Csekey professzor előadása a Külügyi Társaságban — „A fajelméletnél veszedelmesebbet és nemzeti jövőnkre nézve károsabbat el sem lehet gondolni“

(A Délmagyarország munkatársától). A Külügyi társaság pénteken délután Keudéz Béla titkos tanácsos, v. miniszter elnökletével ülést rendezett az országházban. A nagyszámú közönség előtt Csekey István egyetemi tanár, a szegedi egyetem jogi karának dékánja tartott rendkívül érdekes előadást „A népiségi eszme és a magyar nemzetfogalom“ címmel. Miután rámutatott az egy század óta nálunk is hódító francia államnemzet és a német kulturnemzet fogalmi különbségére, többek közt ezeket mondta:

— Miután magyar középosztályunk kimerült és ősi jellemvonásai idegen vérkeveredés folytán kétségkívül háttérbe szorultak, nagy vérfrissítést jelentene, ha igazi népi politika segítségével sikerülne alsóbb néposztályainkat tudatosítani, hogy magyar vértömlesztő hatásukat érvényesíthessék. A néphagyományokat kellene a magyar nemzeti művelődés alapjává tenni. Ennek azonban nem lenne szabad kulturánk hanyatlásával járnia, hanem ellenkezőleg az alsóbb néposztályok kulturális szintjének az emelésével.

— Kifelé azért lenne pozitív haszna a német kulturnemzet követésének, mert megcsökkentett országhatáraink nem esnek össze a magyar nemzet határaival. A trianoni békeszerződés nemcsak a magyar államnak a népét darabolta szét, hanem a magyar nemzetet is, tehát azt a kulturnemzetet, amelynek a világon élő minden magyar egyaránt tagja — mondta.

— Nem értékesíthető ellenben a német nemzetfelfogásból a fajelmélet. Ennél a felfogásnál veszedelmesebbet és nemzeti jövőnkre nézve károsabbat el sem lehetne gondolni — folytatta. Ez mindenekelőtt szakítás a Szent István-féle hagyományos államkonceptióival, de megtagadása a revízió gondolatának, a régi Nagymagyarország helyreállítási lehetőségének is. E mellett téves, amikor azt hiszi, hogy elegek vagyunk államunk számára és hogy egy állam részére nem kell más, mint egynépi lakosság, tehát a nemzetiségi állam nemkívánatos képződmény. Ez a felfogás súlyos elítélése lenne a történeti Magyarország, amely főleg a török hódítás ideje óta nélkülözötte volna az erkölcsi alapot a Kárpátok gyűrűjében a különböző népek együttéléséhez.

— A népi fogalom tehát nálunk mint államalkotó tényező alkalmatlan lenne. Történelmi, földrajzi, geopolitikai, gazdasági és kulturális adottságok száza szólnak ellene. A Kárpátok gyűrűjében és a Duna völgyében sokkal inkább ható erők az itt élő népek sorsközössége, közös történelmi élménye, a földrajzi helyzet parancsolta élettersége, gazdasági egymásrataltsága és műveltségüknek egymásba fonódása. Magyarországon tehát a történelmi eszmének mélyebb gyökere van, mint a népinek. A magyarság számára a történelmi eszme sohasem válhat korszerűtlenné, hanem megmarad a Dunamedence végleges rendezésének alapelveül és magasabbrendű európai feladatokra hivatott.

Mindezekből pedig a jelen és jövő számára ugy alakíthatjuk meg a helyes magyar nemzetfogalmat, ha visszatérünk a szentistváni eredeti magyar felfogáshoz. A francia államnemzet beolvastó individualista törekvéseivel, amely nem vesz tudomást a népiségben rejlő természeti tényezőkről és erőkről, épp oly egyoldalú, mint a német kulturnemzetfogalomban az a politikai törekvés, hogy az államból minden idegen fajt kikölkjön — fejezte be Csekey professzor. Vegyes népességű államban egy népek a többiek fölött való egyoldalú uralma tarthatatlan. A helyes szintézis tehát csakis a kulturnemzet modern fogalma lehet. Ami a nemzeteket egymástól mint sajtószzerű jegy megkülönbözteti, elsősorban a kulturájuk. Nemzeti tudományunk, művészetünk és

HÓ-ÉS SÁRCIPŐK, CSIZMÁK

Meleg uccai- és házicipők, sportcipők

nagy választékban, olcsó szabott árakon

ELIT-nél, SZEGED, Unió könyvre is Széchenyi-tér 16

műveltségünk az, ami határvonalat huz közénk és az idegenek közé. Az ősmagyar szellemben rejlő államalkotó erő a szentkorona egyesítő hatalmával, a magyar állameszmének hivatásával a Dunavölgyben, a szentistváni gondolat időszerű átfogalmazásával olyan politikai és történelmi értékeket jelentenek, amelyeknek segítségével a

magyarság a jövőben is gyakorolhatja a Kárpátok gyűrűjében évszázados kulturális hivatását azok közt a népek közt, amelyek ebben a tértől eleve megszabott hazában sorsközösségükkel fogva szükségszerűleg összetartoznak.

Előadása után melegen megtapsolták Csekey professzort értékes tanulmányáért.

Ujabb korlátozás a paprikakereskedelemben

A nagykereskedőket eltiltják az őrléstől és kikészítéstől

(A Délmagyarország munkatársától.) A szegedi kereskedelmi és iparkamara pénteken 10 szegedi paprikanagykereskedőnek és a malmosoknak a következő körlevelet kézbesítette ki:

Igen tisztelt Cím! A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter ur a földművelésügyi miniszter ural egyetértőleg 44.171. I. a.—1938. szám alatt úgy rendelkezett, hogy azok a paprikanagykereskedők, akik a paprikát belföldön és külföldön egyaránt forgalomba hozni jogosultak, ugyszintén házastársuk, a paprikanagykereskedésen kívül egyéb kereskedelmi, vagy ipari foglalkozást, tehát paprikakikészítést, paprikaőrleést, fogyasztók részére paprikaárusítást sem gyakorolhatnak.

A fenti rendelkezés alól a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter ur az alábbi kivételeket engedélyezte: 1. A paprikanagykereskedők nagyfogyasztók számára (közszállítások, nagyobb intézmények, stb.) közvetlenül is szállíthatnak fűszerpaprikát, 2. A paprikanagykereskedők az idegenforgalmi célok szolgálatában készített, kisebb mintacsomagokat üzleti propagandaképpen kiszolgáltathatják. 3. Azok a paprikanagykereskedők, akik a múltban amellet, hogy üzletkörük túlnyomó része a fűszerpaprikának nagybani árusítása volt, mellékesen egyéb cikkekkel is kereskedtek, ezt az üzletkörüket továbbra is megtarthatják, az egyéb cikkekben lebonyolított forgalmuk azonban üzleti összforgalmuk 10 százalékát nem haladhatja meg. Amennyiben a jelen rendelkezésben foglaltaknak nem tesznek eleget, azokat a paprikanagykereskedők névjegyzékéből törölni fogják.

E rendelkezés kiegészítésében a miniszter ur közölte velünk — folytatja a körlevél —, azoknak a szegedi kereskedelmi és iparkamara illetékességi területén működő paprikanagykereskedőknek a jegyzékét, akiknél más uton megállapította, hogy a paprikanagykereskedésen kívül egyéb ipari és kereskedelmi foglalkozást is üznek. Ezek a nagykereskedők a hozzánk intézett rendelet szerint legkésőbb december 15-ig nem a kamaránál benyújtandó, hanem közvetlenül a miniszter urhoz intézendő beadványban tartoznak bejelenteni, hogy a paprikanagykereskedés mellett üzött egyéb kereskedelmi, illetőleg ipari tevékenységükkel felhagyni kívánnak-e, vagy pedig a paprikanagykereskedők névjegyzékéből való törölésüket választják?”

A Délmagyarország munkatársa a rendelettel kapcsolatban kérdést intézett paprikanagykereskedőkhöz és malmosokhoz és az alábbi nyilatkozatokat kapta:

A Szécsi paprikamalomban kijelentették, hogy a rendelet ellen tiltakozást jelentenek be, mert korábban olyan ígéretet kaptak, hogy a szerzett jogot a kormány tiszteletben tartja és a meglévő helyzetek érvényben maradnak.

Reitzer Miklós, a paprikanagykereskedők szövetségének elnöke a következőket mondotta:

— Az intézkedés a keresethalmozást akarja megszüntetni. A jövőben nem lehet duplafoglalkozást üzni. Vagy paprikakereskedéssel, vagy őrléssel kell foglalkozni.

A husiparosok a Hus- és Vásárpénztárért

(A Délmagyarország munkatársától.) A Délmagyarország tegnapi számában részletesen beszámoltunk arról az ajánlatról, amelyet a szegedi mészáros- és hentesipartársulat a kisipari szövettel karöltve juttatott a polgármesteri hivatalba. Az ajánlatban arról volt szó, hogy a város adja harminc esztendőre bérbe a Hus- és Vásárpénztárt január 1. kezdettel. A Hus- és Vásárpénztár bérlete ugyanis december 31-én lejár és a városnak a régi bérlőtől 32.014 pengő értékben meg kell váltani az épületet és a beruházási anyagokat.

A kisiparosok évi háromezer pengő bért ígérték a városnak és az épület, valamint a beruházási anyagok megváltását magukra vállalták. A Délmagyarország munkatársa az ügyben felkereste Varga István hentes- és mészárosmestert, az ipartársulat elnökét, aki a következőket mondotta:

— A városnak csak hátrányára volna, ha házikezelésbe venné a Hus- és Vásárpénztárt és azt kötelezővé tenné. Debrecen példája eléggé meggyőzően bizonyítja, hogy a kötelező Hus- és Vásárpénztár újabb terheket ró a kisiparosra, aki azonban a további terheket

nem bírja el és áthárítja a fogyasztóközönségre.

— Azt pedig mondanunk sem kell, hogy újabb megterhelés nem engedhető meg. A szegedi Hus- és Vásárpénztár városi kezelésben hivatalos volna és nem üzlet, mint ahogy nem üzlet az Debrecenben sem. A civisvárosban azóta megcsappant a forgalom, a felhajtás a minimumra csökkent. Nem lehet ugyanezt a hibát Szegeden is elkövetni.

— A szegedi kisiparos kevéspénzü és a kötelező Vásárpénztár esetén csak ő maradna egyedül a porondon, — mondotta. A nagyvágók, akik Makón, Orosházán és Békéscsabán szerzik be szükségletüket, nem vállalnak újabb terheket, hanem helyben levágtatják az állatokat. Így a város nemcsak a vágási illetéktől esik el, hanem egyéb városi illetéktől is, mint például a kövezetvám.

— Százhatvanhét kisiparos érdeke kívánja azt, hogy megkapjuk a Hus- és Vásárpénztár bérletét és ezeken a kisiparosokon keresztül az egész fogyasztóközönség érdeke. A város semmiképpen nem csinál rossz üzletet — folytatta —, mert tudni kell, hogy a telep mai állapotában romhalmaz. Négy-öt év elteltik,